

Aina Holmøy

Undersøkelse om svart økonomi og helse, miljø og sikkerhet i bygge- og anleggsbransjen i Grenland

Innhold

1 Bakgrunn og formål	2
2 Utvalg.....	2
3 Datainnsamling.....	2
4 Frafallsanalyse.....	3
4.1 Utvalgsskjevhet	4
4.2 Utvalgsvarians	5
4.3 Innsamlings- og bearbeidingsfeil.....	6

Tabelloversikt

Tabell 1.	Ansatte i bygge- og anleggsbransjen fordelt på bostedskommune. Bruttoutvalg	2
Tabell 2.	Svarprosent og frafall etter kjønn, alder og bostedskommune. Prosent av bruttoutvalget	3
Tabell 3.	Bruttoutvalg og nettoutvalg fordelt på kjønn, alder og bostedskommune. Prosent	5
Tabell 4.	Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser	6

Figur

Figur 1.	Svarprosent i Skien og Porsgrunn etter aldersgrupper.....	4
----------	---	---

Vedlegg:

1. Skjema
2. Informasjonsbrev fra SSB
3. Informasjonsbrev fra Telemarksforkning-Bø
4. Påminningsbrev

1 Bakgrunn og formål

Telemarksforsking-Bø gjennomfører, på vegne av flere parter i bygge- og anleggsbransjen og offentlige organ, et forskningsprosjekt for å kartlegge omfanget av svart økonomi og brudd på helse, miljø og sikkerhetsbestemmelsene i bygge- og anleggsbransjen i Grenland. Denne undersøkelsen, hvor Statistisk sentralbyrå (SSB) har stått for datainnsamlingen på oppdrag fra Telemarksforsking-Bø, er en del av dette forskningsprosjektet.

Svart økonomi skaper uheldig konkurransevridning i næringslivet og har negative konsekvenser for seriøse bedrifter. Skatte- og avgiftsunndragelser fører til tapte inntekter for det offentlige. Når store verdier unndras, berøres hver og en av oss av disse lovbruddene.

Målsettingen med undersøkelsen er å få kartlagt og analysert forholdene i bransjen med sikte på å få rettferdige betingelser å jobbe under for aktørene og at HMS-arbeidet kan styrkes. I tillegg er det viktig å få kartlagt former for og omfang av svart arbeid, og i hvilken grad dette påvirker konkurranse.

2 Utvalg

Totalt 500 personer ble trukket ut til å være med i undersøkelsen. Utvalget ble trukket fra Arbeidstakerregisteret og trekkegrunnlaget var ansatte i bygg og anlegg (næringskode 45) i Grenlandskommunene: Skien (0806), Porsgrunn (0805) og Stathelle (0814). Utvalget ble trukket ustratifisert.

Utvalget ble trukket på arbeidsstedsadresse, noe som innebar at en del arbeidstakere i utvalget hadde bostedsadresse andre steder enn i Grenland.

Tabell 1. Ansatte i bygge- og anleggsbransjen fordelt på bostedskommune. Bruttoutvalg

	Antall ansatte	Antall ansatte. Prosent
Totalt	500	100,0
Porsgrunn	130	26,0
Skien	230	46,0
Stathelle	64	12,8
Andre kommuner	76	15,2

3 Datainnsamling

Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden oktober til november 2007. I månedsskiftet september/oktober ble det sendt ut et 4-siders skjema med 14 spørsmål som alle i utvalget skulle svare på. Sammen med skjemaet ble det sendt ut et informasjonsbrev fra SSB og et informasjonsbrev fra Telemarksforsking-Bø. Svarfristen ble i utgangspunktet satt til 16. oktober.

Omlag to uker etter svarfristen, ble det sendt ut en påminnelse med nytt skjema til de 410 personene som ikke hadde svart. Svarfristen etter påminning ble satt til 9. november 2007.

Etter påminning kom det inn 50 skjema. Totalt antall innkomne skjema ble dermed 140. Av disse 140 skjemaene, var 3 så mangelfullt utfylte at de ikke kunne benyttes. Den endelige svarprosenten ble dermed 27,4.

4 Frafallsanalyse

En kan ikke forvente å få svar fra alle som er trukket ut til å delta i en undersøkelse. Det vil alltid være noen som av ulike årsaker ikke deltar, enten fordi de ikke ønsker å delta eller fordi de av en eller annen grunn er forhindret fra å delta.

I denne undersøkelsen utgjorde frafallet hele 363 personer, eller 72,6 prosent av bruttoutvalget. Konsekvensene av et så høyt frafall blir både høy utvalgsskjevhet og høy utvalgsvarians (se kapittel 4.1 og 4.2), noe som er spesielt kritisk i denne undersøkelsen hvor bruttoutvalget i utgangspunktet er lite. En av årsakene til det høye frafallet, er liten oppfølging av utvalget underveis. I intervjuundersøkelser er det vanlig å sende ut både en påminnelse og en purring til de som ikke svarer. Ofte purres det også på telefon. På grunn av økonomiske begrensninger ble det i denne undersøkelsen kun sendt ut en påminning.

Da dette er en ren postal undersøkelse, vet en ikke så mye om hvorfor folk ikke deltar. Av de som ikke svarte, har det kommet 12 returer fra posten pga. manglende adresseopplysninger. I tillegg har 1 person gitt beskjed om at han ikke lenger er ansatt i næringen. Det er også tatt hensyn til at 3 skjema var så dårlig utfylt at de i realiteten må anses som frafall.

Tabell 2 viser hvordan svarprosent og frafall fordeler seg etter kjønn, alder og bostedskommune for personene i utvalget. En ser helt klart at frafallet er høyest i de yngste aldersgruppene, og da spesielt i gruppen under 25 år. Blant de under 25 år er det hele 84,1 prosent som ikke har deltatt, mens andelen som ikke har deltatt i gruppen over 44 år er på 63,7 prosent. Kvinner har deltatt i noe større grad enn menn.

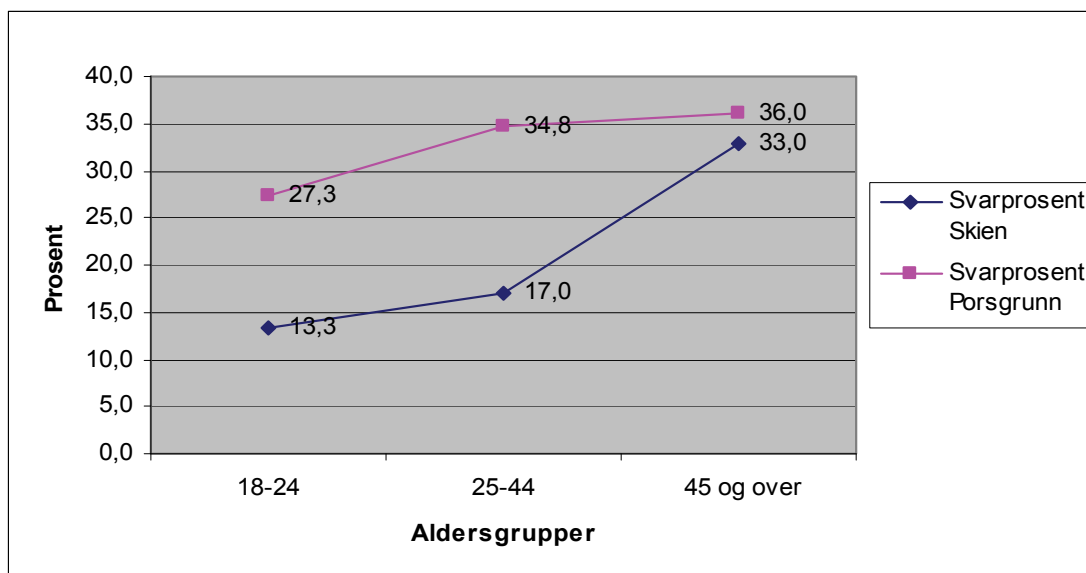
En ser også klart at det blant bosatte i Skien er større frafall enn blant bosatte i de andre kommunene i utvalget. I Skien har bare 22,6 prosent deltatt, mens 33,8 prosent av dem som bor i Porsgrunn har deltatt.

Tabell 2. Svarprosent og frafall etter kjønn, alder og bostedskommune. Prosent av bruttoutvalget

	I alt	Svarprosent	Frafall	Antall
Totalt	100,0	27,4	72,6	500
Kjønn				
Menn	100,0	26,7	73,3	469
Kvinner	100,0	38,7	61,3	31
Alder				
18-24	100,0	15,9	84,1	63
25-44	100,0	23,5	76,5	247
45 og over	100,0	36,3	63,7	190
Kommune				
Porsgrunn	100,0	33,8	66,2	130
Skien	100,0	22,6	77,4	230
Stathelle	100,0	28,1	71,9	64
Andre	100,0	30,3	69,7	76

Figur 1 viser hvordan svarprosenten i ulike aldersgrupper varierer mellom de to største bostedskommunene i utvalget, Skien og Porsgrunn. Andelen som har svart i aldersgruppen fra 45 år og oppover er forholdsvis lik i begge kommunene, mens det er en betydelig lavere svarprosent i Skien enn i Porsgrunn for de to andre aldersgruppene.

Figur 1. Svarprosent i Skien og Porsgrunn etter aldersgrupper

4.1 Utvalgsskjevhet

I en utvalsundersøkelse kan utvalgsskjevhet introduseres på flere måter

For det første kan utvalgsskjevhet oppstå i utvalgstrekkingen, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians). Avvikene mellom bruttoutvalg og populasjon skyldes da tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra de som ikke trekkes ut. Dersom en ønsker å presentere data for et tverrsnitt av befolkningen, vil grupper som er underrepresentert i bruttoutvalget veie for lite i de samlede resultatene. Innenfor hver gruppe vil personene som er trukket ut være representative for sin gruppe. Slike tilfeldige skjevheter er erfaringsmessig små og vil ikke bli vurdert nærmere her.

Frafall kan også føre til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettoutvalget) enn blant dem som er trukket ut til undersøkelsen (bruttoutvalget).

Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingen i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker. Det er spesielt vanskelig å oppdage slike skjevheter dersom en ikke kjenner den faktiske fordelingen av kjennemerket i bruttoutvalget, noe som ofte vil være tilfelle. I denne undersøkelsen er frafallet på over 72 prosent, noe som gir større sannsynlighet for skjevheter enn dersom frafallet hadde vært lavere.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en analysere avvikene mellom netto- og bruttoutvalget. Hvis temaet enn studerer har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene. I de fleste tilfeller vil skjevhetene være for små til at dette ha noen hensikt.

I tabell 3 har en tatt for seg kjennemerkene kjønn, alder og bostedskommune for de uttrukne personene og sett på fordelingen i brutto- og nettoutvalget for å se om det er skjevheter.

Det er en del avvik i brutto- og nettoutvalget for enkelte av kjennemerkene. Menn er noe underrepresentert i forhold til kvinner i nettoutvalget. De to mest markante avvikene er likevel at personer under 45 år er underrepresentert i nettoutvalget og at bosatte i Skien er underrepresentert i forhold til bosatte i Porsgrunn.

Disse skjevhetene kan ha hatt innvirkning på resultatene. Det er f.eks sannsynlig at unge har ett annet syn på svart arbeid enn eldre. Bosted har trolig mindre betydning for resultatene.

Tabell 3. Bruttoutvalg og nettoutvalg fordelt på kjønn, alder og bostedskommune. Prosent

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Netto-Brutto
Totalt	100,0	100,0	100,0
Kjønn			
Menn	93,8	91,2	-2,6
Kvinner	6,2	8,8	2,6
Alder			
18-24	12,6	7,9	-4,7
25-44	49,4	42,1	-7,3
45 og over	38,0	50,0	12,0
Kommune			
Porsgrunn	26,0	32,1	6,1
Skien	46,0	38,0	-8,0
Stathelle	12,8	13,1	0,3
Andre	15,2	16,8	1,6

4.2 Utvalgsvarians

Resultater som bygger på opplysninger om et utvalg av befolkningen som den enkelte undersøkelse dekker, vil alltid ha en viss usikkerhet knyttet til seg. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. Når utvalget blir trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan forventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien for dette kjennemerket. Størrelsen på standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner man vanligvis ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Tabell 4 viser størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. En ser at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50 prosent.

Tabell 4. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

Antall observasjoner	5/95	10/90	15/85	20/80	24,3/75,7	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
25	4,4	6,1	7,3	8,1	8,7	8,8	9,3	9,7	10,0	10,2
50	3,1	4,3	5,1	5,7	6,1	6,1	6,5	6,8	6,9	7,1
100	2,2	3,0	3,5	4,0	4,2	4,3	4,5	4,7	4,9	5,0
137	1,8	2,5	3,0	3,4	3,6	3,6	3,9	4,0	4,1	4,2
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4
250	1,3	1,8	2,2	2,4	2,6	2,6	2,8	2,9	3,0	3,1
300	1,2	1,7	2,0	2,2	2,4	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8
500	0,9	1,2	1,5	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0	2,0	2,1
1000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
1200	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2
1500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0
2000	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
2500	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
3000	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
3500	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

N=3500

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet tallstørrelse (den verdien en ville ha fått dersom en hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosents sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratroten av summen variansen til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 4 for å finne konfidensintervaller:

Av de 136 som svarte på spørsmål 1 i denne undersøkelsen, har en andel på 24,3 prosent svart ja. Anslaget på standardavviket til dette observerte prosenttallet på 24,3, er 3,6 når antall observasjoner er 137. Konfidensintervallet for den sanne verdi på andel ja i spørsmål 1 får da grensen $24,3 \pm 2 \times 3,6$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 17,1 til 31,5 prosent med 95 prosent sannsynlighet vil inneholde den tallstørrelsen en ville fått dersom hele populasjonen hadde vært med i undersøkelsen. Dette viser at det er forholdsvis stor usikkerhet i estimatene i denne undersøkelsen.

Dersom antall observasjoner øker til 250 (50 prosent svar i denne undersøkelsen) og den observerte prosentandelen fortsatt er 24,3, vil den sanne verdi for andel ja på spørsmål 1 med 95 prosent sannsynlighet ligge i intervallet 19,1 til 29,5. Usikkerheten vil fortsatt være stor, noe som skyldes at en i utgangspunktet opererer med et lite utvalg.

Dersom antall observasjoner øker til 1 000 eller mer, blir usikkerhetene i estimatene vesentlig mindre. Ved mindre enn 25 observasjoner blir standardavviket (og dermed konfidensintervallet) så stort at det ikke lenger vil være forsvarlig å offentliggjøre prosentberegninger. Det vil si at resultater for grupper med mindre enn 25 observasjoner ikke bør offentliggjøres.

4.3 Innsamlings- og bearbeidingsfeil

Innsamlingsfeil

Når en bruker selvutfyllingsskjema har en liten kontroll med selve utfyllingen. En vet ikke hvem som krysser av, hvem som er til stede eller hvilke vurderinger som blir gjort. En vet for eksempel ikke om ubesvarte spørsmål ikke er besvart fordi den som fyller ut ikke vet svaret eller fordi vedkommende ikke vil svare. Frafallet på enkeltspørsmål ser imidlertid ut til å være lavt i denne undersøkelsen. I de få tilfellene der svaret er blankt, har en latt det være blankt.

I skjemaet er det et spørsmål der oppgavegivere blir bedt om å oppgi inntil tre svaralternativer. Enkelte har fylt ut for mange alternativer her. Det er ikke gjort noe for å rette opp i dette.

Bearbeidingsfeil

De innkomne spørreskjemaene ble lest optisk. Generelt vet en at det ved optisk lesing vil kunne oppstå feil fordi maskinen leser feil – på samme måte som det er mulig å registrere feil ved manuell registrering. Kvaliteten av optisk lesing avhenger av at skjemaet er godt tilpasset, har riktig layout, og at intervjuobjektene har krysset av på en bestemt måte. Skjemaet ble testet og godkjent for optisk lesing før det ble sendt ut.

Skjemaet inneholder for en stor del avkrysningsbokser. Skjemaet er derfor vanskelig å kontrollere etter at det er lest inn. Det er derfor ikke gjort vesentlige kontroller av svarene i etterkant. Det ble imidlertid gjort en test av noen skjema før en startet den endelige lesingen. Denne testen viste ingen feil.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller, og det er klart at ikke alle feil oppdages. Dette er imidlertid en usikkerhet en må leve med.

Svart økonomi og helse, miljø og sikkerhet i bygg- og anleggsbransjen i Grenland

Svart arbeid

1 Kjenner du til firma innen din bransje som bevisst har unndratt skatter og/eller avgifter?

- ☐ Ja
☐ Nei

2 Nevn inntil 3 former for unndragelser som du tror er vanligst innen din bransje?

- ☐ Bruk av uregistrert arbeidskraft (norsk/utenlandsk – svart arbeid)
☐ Føre opp uriktige fradrag
☐ Kontant oppgjør uten kvittering
☐ Bytte varer og tjenester mot naturalytelser/private goder
☐ Lar være å registrere seg i avgiftsmanntallet
☐ Lar være å oppgi inntekter
☐ Unndragelse av moms og/eller skatt
☐ Føre private utgifter på virksomheten
☐ Annet, spesifiser:

3 Vil du med sikkerhet kunne si at det i den virksomheten du er tilknyttet, ikke er gjort bevisst forsøk på å unndra skatter og avgifter, i løpet av de siste 2 årene?

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke

4 Har du i løpet av de siste 2 årene fått tilbud om å arbeide svart?

- ☐ Ja
☐ Nei

5 På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

	Helt uenig					Helt enig	Ingen formening
	1	2	3	4	5	6	
Mange avstår fra unndragelser fordi...							
...virksomheten har en våken regnskapsfører som ikke ser gjennom fingrene med hva som helst	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...forskjellige myndigheter samarbeider og utveksler opplysninger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...man verdsetter etikk og moral	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...vi har en aktiv bransjeforening som har tatt et klart standpunkt mot unndragelse av skatter og avgifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...det er ikke akseptert i bransjen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6 På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

	Helt uenig					Helt enig	Ingen formening
	1	2	3	4	5	6	
Mange fristes til unndragelser fordi...							
...regelverket oppleves som komplisert eller urimelig	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...kunder krever å få svarte leveranser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...det finnes muligheter til unndragelser som er vanskelig å oppdage, selv ved kontroll	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...man slipper unna en del papirarbeid og byråkrati	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...det er få kontroller fra skattemyndighetene	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...det er nødvendig for å overleve i bransjen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...det er høye skatter og avgifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...konsekvensene ved å bli tatt er små	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7 Hvor sannsynlig er det at du vil arbeide svart dersom du får tilbud om det i løpet av det nærmeste året?

- ☐ Ingen sannsynlighet
- ☐ Lite sannsynlig
- ☐ Noe sannsynlig
- ☐ Meget sannsynlig

Helse, miljø og sikkerhet

8 Gjennomfører din bedrift ett eller flere av følgende tiltak for å følge opp HMS arbeidet? Flere svar mulig.

- ☐ Rapportering for verneombud til hovedbedrift
- ☐ Kontroll for oppstilling og sertifisering av teknisk utstyr
- ☐ Registrering av nestenulykker
- ☐ Grunnopplæringskurs for verneombud
- ☐ Bedriftshelsetjeneste
- ☐ HMS-opplæringskurs for lederen av virksomheten
- ☐ Registreringsrutiner for avvik
- ☐ Vernerunder
- ☐ Rutiner for å avdekke brudd på arbeidsmiljøloven med forskrifter
- ☐ Oppdatering av stoffkartotek

9 Hvilke(t) HMS-brudd tror du er vanligst innen din bransje?

10 På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om HMS-arbeid?

	Helt uenig					Helt enig	Ingen formening
	1	2	3	4	5	6	
Øker effektiviteten på det arbeidet som gjøres.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reduserer sykefraværet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Useriøse aktører følger ikke opp kravene som stilles i arbeidsmiljøloven.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aktører som i utgangspunktet er seriøse velger bort krav som stilles i arbeidsmiljøloven, blant annet på grunn av konkurransevidende effekter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11 Bruker din bedrift utenlandsk arbeidskraft? Med arbeidskraft mener vi her både egne ansatte, ansatte hos underentreprenører og innleide arbeidstakere.

- ☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke } **Gå til 13**

12 Hvilke(t) land kommer denne arbeidskraften i hovedsak fra?

- ☐ Polen
☐ Baltikum (Litauen, Latvia og Estland)
☐ Andre
☐ Vet ikke

13 Hvor mange ansatte har bedriften totalt?

- ☐ 0-9 ansatte
☐ 10 ansatte eller flere

14 Hvilke tiltak kan iverksettes for å unngå svart arbeid og brudd på HMS-reglene?

**Tusen takk for hjelpen.
Vennligst returner skjemaet i vedlagte svarkonvolutt.**

Vedlegg 2: Informasjonsbrev fra SSB

Undersøkelse om svart økonomi og HMS arbeid i bygge- og anleggsnæringen i Grenland

Statistisk sentralbyrå (SSB) bistår Telemarksforskning-Bø med gjennomføringen av denne undersøkelsen. Du er en av 500 personer som er trukket ut til å være med. Utvalget er trukket fra Arbeidstakerregisteret, og gjelder de som har registrert arbeidssted i Grenland. Det er frivillig å delta i undersøkelsen, men for at undersøkelsen skal gi så gode resultater som mulig, er det viktig at alle som er trukket ut blir med. Du kan ellers trekke deg fra deltagelse helt fram til identifikasjonsnøkkel er slettet.

På baksiden finner du brev fra Telemarksforskning-Bø der kan du lese mer om undersøkelsen.

Det er SSB som skal samle inn og registrere skjemaene. Alle som arbeider i SSB har taushetsplikt. Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og SSB har utnevnt eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. Oppdragsgiver har ikke tilgang til hvem som er trukket ut til å være med på undersøkelsen. Det er bare svarene som vil bli overført til oppdragsgiver, og dataene blir overført anonymt, dvs. at det ikke er mulig å identifisere individene i datamaterialet. Løpenummeret på skjemaet er et internt nummer som vil bli benyttet i forbindelse med utsending av eventuelle påminnelser.

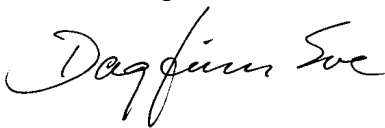
Vi ber deg svare på spørsmålene i skjemaet og returnere det til Statistisk sentralbyrå i vedlagte frankerte svarkonvolutt innen 16. oktober 2007.

Spørsmål om skjemaet og selve undersøkelsen kan du få gjennom å kontakte Telemarksforskning ved Terje Kili, kili@tmforskbo.no, telefon 35 06 15 04.

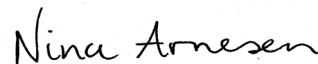
Har du spørsmål om den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen, kan du kontakte SSB på telefon 62 88 55 55, eller sende en e-post til nina.arnesen@ssb.no. Oppgi hvilken undersøkelse det dreier seg om.

Generelle spørsmål vedrørende personvern i SSB kan rettes til SSBs personvernombud, tlf. 62 88 55 61 eller e-post personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Dagfinn Sve
seksjonssjef

Nina Arnesen
seniorrådgiver

Vedlegg: Skjema og frankert svarkonvolutt

Brev fra Telemarksforskning på baksiden

Vedlegg 3: Informasjonsbrev fra Telemarksforskning-Bø

Spørreundersøkelse om svart økonomi og helse, miljø og sikkerhet (HMS) i bygge- og anleggsbransjen (BA) i Grenland.

Telemarksforskning-Bø gjennomfører på vegne av flere parter i BA-bransjen og offentlige organ et forskningsprosjekt for å kartlegge omfanget av svart økonomi og brudd på helse, miljø og sikkerhetsbestemmelsene i bygge- og anleggsbransjen i Grenland.

Svart økonomi skaper uheldig konkurransevridding i næringslivet og har negative konsekvenser for seriøse bedrifter. Skatte- og avgiftsunndragelser fører til tapte inntekter for det offentlige. Når store verdier unndras, berøres hver og en av oss av disse lovbruddene.

Flere aktører står sammen om denne undersøkelsen som er kommet i stand ved et "spleiselag" mellom bransjen og offentlige myndigheter. Vi håper du vil avsette tid til å besvare spørsmålene og dermed være med på å bidra til kartlegging av svart økonomi og brudd på HMS-regelverket.

Målsettingen er å få kartlagt og analysert forholdene i bransjen med sikte på å få rettferdige betingelser å jobbe under for aktørene og at HMS-arbeidet kan styrkes. I tillegg er det viktig å få kartlagt former for og omfang av svart arbeid, og i hvilken grad dette påvirker konkurranse.

Ditt svar vil være anonymt. Det betyr at informasjonen fra spørreskjemaene fortrinnsvis blir samlet i tabeller og grafer for analyse. Det vil ikke være mulig å identifisere enkeltpersoner i resultater som publiseres.

Skjemaet kan sendes i vedlagte, ferdig frankerte svarkonvolutt. Det vil ta ca 5 minutter å svare på undersøkelsen.

Alle som svarer er med på trekningen av tre gavekort à kr. 1 000.

Vi er svært takknemlige for tilbakemeldinger og håper på god respons. Har du spørsmål eller synspunkter, kan du rette dem til Terje Kili på telefon 35 06 15 04 eller på epost: kili@tmforskbo.no

På forhånd takk for svar.

Med hilsen

Terje Kili, prosjektleder

Postadresse:
Postboks 4
N-3833 Bø i Telemark

Besøksadresse:
Hellandtunet forskings- og næringscenter
Kyrkjevegen 6, Bø

Telefon 35 06 15 00
Telefax 35 06 15 01

Vedlegg 4: Påminningsbrev

Undersøkelse om svart økonomi og HMS arbeid i bygge- og anleggsnæringen i Grenland - påminnelse

For en tid tilbake fikk du tilsendt et spørreskjema om svart økonomi og HMS arbeid i bygge- og anleggsnæringen i Grenland. Vi kan imidlertid ikke se å ha mottatt noe svar fra deg, og vil nå gjerne be om at du bruker noen minutter på å fylle ut skjemaet. Det er frivillig å delta, men for å få gode resultater, er vi avhengig av at så mange som mulig returnerer skjemaet. Har du sendt inn skjema en av de siste dagene, kan du se bort fra denne henvendelsen. Du kan ellers trekke deg fra deltagelse helt fram til identifikasjonsnøkkel er slettet.

Statistisk sentralbyrå (SSB) bistår Telemarksforskning-Bø med gjennomføringen av denne undersøkelsen. Du er en av 500 personer som er trukket ut til å være med. Utvalget er trukket fra Arbeidstakerregisteret, og gjelder de som har registrert arbeidssted i Grenland.

På baksiden finner du brev fra Telemarksforskning-Bø der kan du lese mer om undersøkelsen.

Det er SSB som skal samle inn og registrere skjemaene. Alle som arbeider i SSB har taushetsplikt. Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og SSB har utnevnt eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. Oppdragsgiver har ikke tilgang til hvem som er trukket ut til å være med på undersøkelsen. Det er bare svarene som vil bli overført til oppdragsgiver, og dataene blir overført anonymt, dvs. at det ikke er mulig å identifisere individene i datamaterialet. Løpenummeret på skjemaet er et internt nummer som vil bli benyttet i forbindelse med utsending av eventuelle påminnelser.

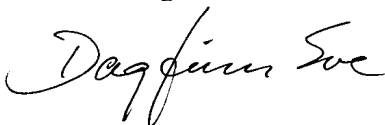
Vi ber deg svare på spørsmålene i skjemaet og returnere det til Statistisk sentralbyrå i vedlagte frankerte svarkonvolutt innen 9. november 2007.

Spørsmål om skjemaet og selve undersøkelsen kan du få gjennom å kontakte Telemarksforskning ved Terje Kili, kili@tmforskbo.no, telefon 35 06 15 04.

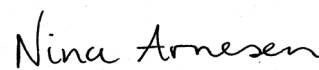
Har du spørsmål om den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen, kan du kontakte SSB på telefon 62 88 55 55, eller sende en e-post til nina.arnesen@ssb.no. Oppgi hvilken undersøkelse det dreier seg om.

Generelle spørsmål vedrørende personvern i SSB kan rettes til SSBs personvernombud, tlf. 62 88 55 61 eller e-post personvernombud@ssb.no.

Med vennlig hilsen

Dagfinn Sve
seksjonssjef

Nina Arnesen
seniorrådgiver

Vedlegg: Skjema og frankert svarkonvolutt

Brev fra Telemarksforskning på baksiden